

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.ms.gov.pl [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości]. Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Ministerstwo Sprawiedliwości wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC. Niniejsze tłumaczenie nie jest dla Trybunału wiążące.

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.ms.gov.pl [Translation already published on the official website of the Polish Ministry of Justice]. Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Ministry of Justice for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC. This translation does not bind the Court.

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.ms.gov.pl [Traduction déjà publiée sur le site Internet officiel du Ministère de la Justice polonais]. L'autorisation de republier cette traduction a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour. La présente traduction ne lie pas la Cour.

Zestawienie – Pozbawienie wolności i zdrowie psychiczne

Wrzesień 2010 roku

Niniejsze zestawienie nie jest wiążące dla Trybunału i nie ma charakteru wyczerpującego

Pozbawienie wolności i zdrowie psychiczne

Warunki pozbawienia wolności

Pozbawienie wolności osoby, która jest chora może mieścić się w zakresie stosowania Artykułu 3 Konwencji (zakaz nieludzkiego lub poniżającego traktowania).

Artykuł 3 Konwencji nakłada na Państwa obowiązek zagwarantowania każdej osobie pozbawionej wolności, że zostanie osadzona w warunkach, które nie naruszają godności ludzkiej.

- [B. przeciwko Niemcom \(skarga nr 13047/87\)](#), orzeczenie z dnia 10 marca 1988 roku: skarżący wniósł skargę na warunki panujące w areszcie tymczasowym podnosząc, że nie zapewniono mu opieki medycznej dostosowanej do jego stanu zdrowia, który uległ pogorszeniu na skutek cierpień doznanych w obozie koncentracyjnym w latach 1940-1945. [Nie stwierdzono naruszenia Artykułu 3](#), skarżący był leczony psychiatrycznie w zakładzie karnym, a opinie lekarskie nie były wystarczająco przekonujące, aby uzasadnić zarzuty dotyczące braku możliwości pogodzenia osadzenia ze stanem zdrowia.
- [Aerts przeciwko Belgii \(skarga nr 25357/94\)](#), orzeczenie z dnia 30 lipca 1998 roku: dotyczy przetrzymywanie skarżącego na oddziale psychiatrycznym mieszczącym się w typowym zakładzie karnym, a nie w ośrodku opieki społecznej wskazanym przez właściwą Komisję Zdrowia Psychicznego. [Nie stwierdzono naruszenia Artykułu 3](#): nic nie wskazywało na to, że warunki bytowe na oddziale psychiatrycznym mogły wywołać tak silny wpływ na zdrowie psychiczne skarżącego, aby wejść w zakres stosowania Artykułu 3.
- [Peers przeciwko Grecji \(skarga nr 28524/95\)](#), orzeczenie z dnia 19 kwietnia 2001 roku: skarga dotyczy osadzonego, który odbywał karę pozbawienia wolności w szpitalu psychiatrycznym zakładu karnego, a następnie w celi izolacyjnej.

Stwierdzono naruszenie Artykułu 3 z uwagi na urągające godności ludzkiej i wywołujące poczucie cierpienia i niższości warunki osadzenia, które mogły upokorzyć i poniżyć skarżącego, a nawet złamać jego psychiczną i moralną wytrzymałość.

- **Romanov przeciwko Rosji (skarga nr 63993/00)**, orzeczenie z dnia 20 października 2005 roku: skarżący został umieszczony na oddziale psychiatrycznym aresztu śledczego w celu poddania go badaniom. Stwierdzono naruszenie Artykułu 3 ze względu na warunki osadzenia, w szczególności poważne przeludnienie i jego szkodliwy wpływ na samopoczucie skarżącego oraz długotrwały okres osadzenia skarżącego w warunkach tego typu, co stanowiło poniżające traktowanie.
- **Filip przeciwko Rumunii (skarga nr 41124/02)**, orzeczenie z dnia 14 grudnia 2006 roku: stwierdzono naruszenie Artykułu 3 z powodu braku dokładnego i skutecznego śledztwa w sprawie zarzutów podnoszonych przez skarżącego, które dotyczyły złego traktowania w szpitalu psychiatrycznym.
- **Rupa przeciwko Rumunii (skarga nr 58478)**, orzeczenie z dnia 16 grudnia 2008 roku: skarżący, który cierpiał na zaburzenia psychiczne i któremu organy państwa przyznały z tego względu drugi stopień niepełnosprawności, sformułował zarzut, że warunki panujące w celach policyjnych były niehumanitarne i poniżające. Stwierdzono naruszenie Artykułu 3, w szczególności z uwagi na brak odpowiedniej opieki medycznej, mając na względzie słaby stan zdrowia psychicznego skarżącego (władze były zobowiązane do poddania skarżącego obserwacji psychiatrycznej tak szybko, jak to możliwe w celu ustalenia, czy jego stan psychiczny pozwalał na zastosowanie kary pozbawieniem wolności oraz określenia jaką terapię należy zastosować).

W sprawie **Soering przeciwko Wielkiej Brytanii (skarga nr 14038/88)** (orzeczenie z dnia 7 lipca 1989 roku), Trybunał wziął pod uwagę stan psychiczny skarżącego (§ 109: „Pomimo, że zadaniem Trybunału nie jest rozstrzygnięcie, co do kwestii odpowiedzialności karnej i zastosowania odpowiedniej kary, uznał on na podstawie zebranych opinii psychiatrycznych, iż należy uwzględnić młody wiek skarżącego w czasie popełnienia przestępstwa oraz jego stan psychiczny jako czynniki dodatkowe skłaniające, w jego przypadku, do uznania traktowania w korytarzu śmierci jako mieszczące się w zakresie stosowania Artykułu 3”).

Samobójstwo w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności

- **Keenan przeciwko Wielkiej Brytanii (skarga nr 27229/95)**, orzeczenie z dnia 3 kwietnia 2001 roku: skarżący, który cierpiał na schizofrenię paranoidalną popełnił samobójstwo w więzieniu po karnym przeniesieniu go do celi izolacyjnej. Nie stwierdzono naruszenia Artykułu 2 (prawo do życia), ponieważ nie dostarczono Trybunałowi żadnej formalnej diagnozy schizofrenii. Ponadto, władze odpowiedziały racjonalnie na jego zachowanie, umieszczając go pod opieką szpitalną i pod nadzorem, kiedy wykazał tendencje samobójcze. Naruszenie Artykułu 3, z uwagi na brak skutecznego monitoringu, brak kompetentnego wkładu psychiatrycznego w jego ocenę oraz istotne uchybienia w zapewnionej opiece medycznej. Co więcej nałożenie na niego wysokiej kary dyscyplinarnej, która mogła zagrozić jego fizycznej i moralnej wytrzymałości było nie do pogodzenia ze standardami traktowania wymaganymi w odniesieniu do osoby chorej psychicznie.

- [Rivière przeciwko Francji \(skarga nr 33834/03\)](#), orzeczenie z dnia 11 lipca 2006 roku: u skarżącego zdiagnozowano zaburzenie psychiczne w związku z tendencjami samobójczymi, a biegli byli zaniepokojeni pewnymi aspektami jego zachowania, w szczególności tendencją do samoduszenia. Skarżący sformułował zarzut przedłużającego się pozbawienia wolności, pomimo jego problemów psychicznych, które wymagały leczenia poza zakładem karnym. [Naruszenie Artykułu 3](#): Przedłużające się pozbawienie wolności skarżącego, bez odpowiedniego nadzoru medycznego, stanowiło nieludzkie i poniżające traktowanie (więźniowie z silnymi zaburzeniami psychicznymi i tendencjami samobójczymi wymagali specjalnych środków przystosowanych do ich schorzeń niezależnie do przestępstwa, za które zostali skazani).
  - [Renolde przeciwko Francji \(skarga nr 5608/05\)](#), orzeczenie z dnia 16 października 2008 roku: samobójstwo tymczasowo aresztowanego mężczyzny cierpiącego na silne psychozy. [Naruszenie Artykułu 2 i Artykułu 3](#): Trybunał przypomniał, że z powodu swojej bezbronności osoby chore psychicznie wymagają specjalnej ochrony. Ponadto uznał za uderzający fakt, że pomimo pierwszej próby samobójczej skarżącego i zdiagnozowania u niego choroby psychicznej nie podjęto nawet dyskusji czy powinien zostać przyjęty do ośrodka psychiatrycznego. Wydaje się, że nie zwrócono uwagi na jego stan psychiczny – chociaż w toku postępowania wyjaśniającego w sprawie incydentu składał niespójne zeznania oraz opisano go jako „bardzo nie zrównoważonego” - ponieważ trzy dni po swojej próbie samobójczej został ukarany przez organ dyscyplinarny najwyższą możliwą karą, mianowicie 45 dniami pobytu w celi karnej.
  - [De Donder i De Clippel przeciwko Belgii \(skarga nr 8595/06\)](#), orzeczenie z 6 grudnia 2011 roku: samobójstwo młodego człowieka chorego umysłowo w zakładzie karnym, który został osadzony w typowym więziennym pawilonie. Stwierdzono [naruszenie Artykułu 2](#) w zakresie dotyczącym śmierci młodego człowieka w zakładzie karnym, lecz [nie stwierdzono naruszenia Artykułu 2](#) w zakresie skuteczności śledztwa. Przypominając swoją wcześniejszą linię orzeczniczą, zgodnie z którą, co do zasady, „pozbawienie wolności” osoby uznanej za pacjenta chorego umysłowo jest „zgodne z prawem” w rozumieniu Artykułu 5 tylko wtedy, jeżeli wykonane jest w szpitalu, klinice lub innym właściwym zakładzie, Trybunał [stwierdził naruszenie Artykułu 5 ust. 1 Konwencji](#).
-